

ประกาศสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
เรื่อง แนวปฏิบัติการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม สำหรับผู้วิจัย

ตามที่ระเบียบสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ว่าด้วยจริยธรรมการวิจัย และการประพฤติผิดจริยธรรมการวิจัย พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดให้สำนักงานประกาศแนวปฏิบัติการวิจัย เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามระเบียบดังกล่าว และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้มีมติเห็นชอบให้มีแนวปฏิบัติการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม สำหรับผู้วิจัย สำนักงานจึงออกประกาศ แนวปฏิบัติการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม สำหรับผู้วิจัย ดังนี้

๑. นิยาม

“การวิจัย” หมายถึง การวิจัย พัฒนา ออกแบบและวิศวกรรมที่มุ่งจะนำผลไปปรับปรุงผลิตภัณฑ์ หรือกรรมวิธีการผลิตทางอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและบริการ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่จนถึงขั้นการตีพิมพ์ผลงานเชิงวิชาการ การประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ และให้หมายความรวมถึงการให้บริการวิเคราะห์ทดสอบที่มีลักษณะเป็นการวิจัย รวมทั้งการถ่ายทอดผลงานเพื่อนำมาซึ่งผลิตภัณฑ์ใหม่หรือกรรมวิธีการผลิตใหม่ ตลอดจนบริการหรือกิจกรรมใหม่

“สำนักงาน” หมายถึง สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

“ผู้วิจัย” หมายถึง พนักงานหรือพนักงานโครงการที่ปฏิบัติการวิจัยหรือร่วมกันปฏิบัติการวิจัย ให้หมายความรวมถึงบุคคลภายนอกผู้ซึ่งปฏิบัติการวิจัย หรือร่วมกันปฏิบัติการวิจัยด้วย

๒. แนวปฏิบัติก่อนการวิจัย ผู้วิจัยพึงปฏิบัติ ดังนี้

๒.๑ กำหนดโจทย์งานวิจัย โดยงานวิจัยต้องมีประโยชน์ต่อมนุษยชาติ สิ่งมีชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม หรือมีประโยชน์ในด้านวิชาการ และตั้งสมมติฐานที่สามารถทดสอบได้ โดยคำนึงถึงการนำไปใช้ที่เป็นไปประโยชน์ ไม่ขัดต่อกฎหมายและจริยธรรม

๒.๒ คำนึงถึงมาตรฐานของผลิตภัณฑ์เป้าหมาย และมาตรฐานกระบวนการที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบและดำเนินการวิจัย ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน

๒.๓ ศึกษาทบทวนผลงานวิจัยที่มีอยู่ก่อน ผลิตภัณฑ์หรือผลงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนความสามารถในการแข่งขันหรือการนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งก่อนวิจัยและในระหว่างวิจัย เพื่อให้ผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงทั้งในเศรษฐกิจและสังคม

๒.๔ สืบค้นข้อมูลทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๒.๕ ดำเนินงานวิจัยในสาขาที่เชี่ยวชาญและมีความรู้ความสามารถเพียงพอ ตลอดจนสรรหาความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ วางแผนการจัดเก็บและบันทึกข้อมูลวิจัยอย่างมีมาตรฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรูปแบบ ปริมาณ คุณภาพที่เหมาะสม เพียงพอต่อการวิเคราะห์ สรุปผล และนำไปใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต

๒.๗ กำหนดตัวชี้วัดผลงานที่สามารถประเมินวัดผลได้ในเชิงปริมาณและในเชิงคุณภาพ เช่น คุณลักษณะ (Specification) ของผลงาน จำนวนชิ้นงาน จำนวนบทความ จำนวนทรัพย์สินทางปัญญา เป็นต้น

๒.๘ กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันในคณะผู้วิจัยให้ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงาน การมีชื่อในผลงานวิจัย และการจัดสรรผลประโยชน์จากผลงานวิจัยในอนาคต

๒.๙ ให้เกียรติและอ้างถึงนักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล ที่นำมาใช้ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย และจะต้องไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่นในการดำเนินการวิจัย

๒.๑๐ หากโครงการวิจัยมีแผนดำเนินการกับสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ หรือการวิจัยในมนุษย์ หรือการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ ผู้วิจัยต้องขอใบรับรองโครงการ หรือแจ้งต่อคณะกรรมการที่กำกับดูแลในเรื่องนั้น ๆ เพื่อทราบ แล้วแต่กรณี และต้องได้รับการอบรมที่เหมาะสม หรือมีใบอนุญาตตามกฎหมาย

๒.๑๑ รักษาไว้ซึ่งความซื่อสัตย์และความโปร่งใสในการเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนวิจัย เช่น รายงานกรณีการมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือกรณีที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนอื่น ๆ แก่แหล่งทุนวิจัยให้ทราบ และในกรณีที่ผู้วิจัยมีผู้ได้บังคับบัญชา ให้ตรวจสอบกำกับดูแลผู้ได้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมวิจัย ให้ดำเนินการวิจัยอย่างเต็มความสามารถและรอบคอบ

๒.๑๒ ศึกษาข้อตกลงหรือสัญญาโครงการวิจัยอย่างรอบคอบ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและแหล่งทุนวิจัยหรือผู้ร่วมปฏิบัติการวิจัย โดยการทำความเข้าใจใด ๆ ผู้วิจัยพึงรักษาความลับของการวิจัย และพึงรักษาผลประโยชน์ของสำนักงานและประเทศชาติเป็นสำคัญ

๒.๑๓ ปฏิบัติตามนโยบายด้านการบริหารคุณภาพและจรรยาบรรณการวิจัย ที่สำนักงานประกาศกำหนด และแนวทางมาตรฐานการวิจัยในระดับสากล หรือแนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๓. แนวปฏิบัติระหว่างการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยพึงปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑ ปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักจรรยาบรรณการวิจัย จรรยาบรรณการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ จรรยาบรรณการวิจัยในมนุษย์ จรรยาบรรณสิ่งแวดล้อม และจรรยาบรรณหรือจรรยาบรรณอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๓.๒ เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และคุณค่าชีวิตของสัตว์ที่ใช้เป็นตัวอย่งในการวิจัย และพึงตระหนักว่า การใช้มนุษย์หรือสัตว์เป็นหน่วยทดลอง ต้องกระทำในกรณีที่ไม่มีทางเลือกอื่นเท่านั้น

๓.๓ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัย รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสิ่งที่ศึกษาวิจัย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต สังคม หรือสิ่งแวดล้อม

๓.๔ ดำเนินการวิจัยตามหลักวิชาการ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับวิธีวิจัย และหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่สำนักงานประกาศกำหนด และวิธีวิจัยดังกล่าวจะต้องเป็นที่ยอมรับของศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัยนั้น

๓.๕ มีใจเปิดกว้างทางความคิดและพึงเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น

๓.๖ ตรวจสอบให้มั่นใจว่าเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหรือการวิจัย มีความถูกต้องแม่นยำ

๓.๗ บันทึกข้อมูลในสมุดจดบันทึกข้อมูลการวิจัย หรือระบบบันทึกข้อมูลการวิจัยแบบอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบที่มีมาตรฐาน โดยบันทึกข้อมูลในทุกขั้นตอนของการวิจัยอย่างละเอียดครบถ้วน ถูกต้องตามหลักการและอยู่บนหลักจริยธรรมการวิจัย

(ก) บันทึกข้อมูลวันเดือนปีที่ทำการวิจัย หากมีคำศัพท์และคำย่อเฉพาะทาง ให้เขียนคำอธิบายคำศัพท์และคำย่อนั้น โดยอาจทำเป็นตารางคำย่อ (table of abbreviations) แหล่งที่มาของวัตถุดิบ แผนการวิจัย ลำดับและวิธีการการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิจัย และข้อสรุป รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ที่อาจมีผลต่อความสำเร็จของการวิจัย เพื่อมั่นใจว่างานวิจัยนั้นสามารถทำซ้ำได้ มีพยานยืนยัน สามารถใช้เป็นหลักฐานการวิจัย เป็นประโยชน์ในการขอรับความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และป้องกันข้อกล่าวหาการประพฤตินิষอบทางการวิจัย

(ข) มีการจัดเก็บข้อมูลดิบ (Raw data) ที่อยู่ในเครื่องมือ/อุปกรณ์วิเคราะห์อย่างเหมาะสม รวมถึงสำรองข้อมูลการวิจัยในรูปแบบมาตรฐาน เช่น PDF/A (ISO 19005-1) ในระบบที่มีความปลอดภัย เช่น เซิร์ฟเวอร์ของสำนักงาน อย่างสม่ำเสมอ และมีระยะเวลาการจัดเก็บข้อมูลตามที่สำนักงานประกาศกำหนด

๓.๘ มีการลงชื่อผู้บันทึกข้อมูล หรือผู้ดำเนินงานวิจัย และพยาน พร้อมทั้งลงวันที่กำกับในสมุดจดบันทึกข้อมูลการวิจัย โดยพยานควรเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับงานวิจัย และต้องรับทราบว่ามีผู้วิจัยได้ทำงานวิจัยจริง และบันทึกข้อมูลสอดคล้องกับการทำงานของผู้วิจัย ทั้งนี้ พยานที่ลงนามในสมุดจดบันทึกข้อมูลการวิจัยจะต้องสามารถเป็นพยานในกรณีที่มีการร้องเรียนในเชิงกฎหมายได้

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ลงชื่อหรือร่วมลงชื่อในฐานะพยาน จะต้องพิจารณาตามความเป็นจริง และปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน

๓.๙ วิเคราะห์และแปลผลการทดลองทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยปราศจากอคติในทุกขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่ก่อน ระหว่างและหลังการปฏิบัติการวิจัย

๓.๑๐ ไม่ทำการลักลอกข้อมูลการวิจัย (plagiarism) หรือแต่งข้อมูลการวิจัยขึ้นเอง (fabrication) โดยไม่มีการทำวิจัยจริง หรือปลอมแปลงข้อมูลการวิจัย (falsification) เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจผิด ซึ่งการกระทำเหล่านี้ถือว่าเป็นการประพฤตินิষอบทางการวิจัย

๓.๑๑ พร้อมระบุระดับและยุติการทำวิจัยทันทีที่พบว่า งานวิจัยของผู้วิจัยขัดต่อกฎ ระเบียบ ข้อกำหนด หรือแนวปฏิบัติ ที่ก่อหรืออาจก่อความเสียหายต่อสำนักงาน สาธารณชน สิ่งแวดล้อม หรือความมั่นคงของประเทศอย่างรุนแรง หรือตามที่สำนักงานประกาศกำหนด

๓.๑๒ เก็บรักษาข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยอย่างเป็นระบบระเบียบและปลอดภัย ตามที่สำนักงานประกาศกำหนด และสามารถตรวจสอบได้ทุกระยะของการวิจัย และผู้วิจัยจะต้องส่งข้อมูล และเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยคืนแก่สำนักงาน เมื่อมีการโอนย้ายหรือพ้นสภาพการเป็นพนักงานหรือ พนักงานโครงการของสำนักงาน หรือเมื่อเลิกสัญญา

๔. แนวปฏิบัติหลังการวิจัย ผู้วิจัยพึงปฏิบัติ ดังนี้

๔.๑ ตรวจสอบว่ารายงานผลการวิจัยมีความชัดเจน และมีข้อมูลหรือหลักฐานสนับสนุน ผลการวิจัยเพียงพอหรือไม่

๔.๒ หากมีการนำภาพ ข้อมูล รูปแบบตัวอักษร หรือเสียง มาใช้ในการเผยแพร่ผลการวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยจะต้องตรวจสอบสิทธิของภาพ ข้อมูล รูปแบบตัวอักษร หรือเสียงนั้นก่อน หากเป็นงานสร้างสรรค์เสรี (creative commons) สาธารณสมบัติ (public domain) หรือมีข้อกำหนดโดยผู้เป็นเจ้าของอนุญาต ให้ใช้งานระบุไว้ จึงสามารถนำมาใช้ในงานได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะต้องใช้ภายใต้เงื่อนไขที่เจ้าของสิทธิกำหนดไว้ เช่น ให้อ้างอิงถึงแหล่งที่มา ไม่ทำการแก้ไขหรือดัดแปลงใด ๆ ที่ผิดไปจากงานต้นฉบับ ไม่ใช่ในเชิงพาณิชย์ เป็นต้น

๔.๓ ระบุและลำดับชื่อผู้สนับสนุน ผู้สร้างสรรค์ ผู้ประดิษฐ์ รวมไปถึงการจัดสรรผลประโยชน์ จากผลงานวิจัยอย่างถูกต้องเป็นธรรม โปร่งใส และร่วมกันรับผิดชอบต่อเนื้อหาผลงานวิจัย ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องของข้อมูลและจริยธรรมในทุกส่วนของผลงาน

๔.๔ ใส่ข้อมูลเอกสารที่อ้างอิงให้ครบถ้วน ทั้งชื่อผู้แต่ง และแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นเอกสารต้นฉบับ และให้ถูกต้องกับรูปแบบที่จะนำไปใช้ในการตีพิมพ์ในวารสารนั้น ๆ รวมทั้ง ไม่ทำการเพิ่ม หรือใส่เอกสารอ้างอิงที่ไม่เกี่ยวข้อง หรือเกินความจำเป็น

๔.๕ การลงทะเบียนผลงานสำหรับผู้วิจัยของสำนักงาน ผู้วิจัยควรตรวจสอบความคล้ายของ เนื้อหาในผลงานตนเอง ผ่านโปรแกรมตรวจสอบความคล้ายของเอกสารวิชาการ เช่น โปรแกรม CopyCatch ในส่วนของ Standalone (<https://isisapp2.intra.nstda.or.th/copycat/>) ก่อนที่จะลงทะเบียนผลงานจริง ในระบบ MyPerformance โดยควรให้เปอร์เซ็นต์ความคล้าย (% Similarity) มีค่าน้อยกว่า ๓๐ % ในระบบ CopyCatch-MyPerformance

(ก) หากเปอร์เซ็นต์ความคล้าย มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๓๐ % หรือตามประกาศเพิ่มเติม ผู้วิจัยสามารถกดยืนยัน เพื่อให้ระบบดำเนินการส่งผลงานต่อไปยัง KM Auditor เพื่อพิจารณาให้คะแนน ผลงานดังกล่าว

(ข) หากเปอร์เซ็นต์ความคล้าย มีค่ามากกว่า ๓๐ % หรือตามประกาศเพิ่มเติม ระบบจะเสนอให้ผู้วิจัยนำผลงานกลับมาปรับแก้หรือแก้ไข และส่งอีกครั้งหนึ่ง (resubmit) ในภายหลัง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสามารถยืนยันการส่งผลงานได้ โดยระบุเหตุผลชี้แจงเพิ่มเติม

๔.๖ ตรวจสอบให้มั่นใจว่าผลงานวิจัยที่ส่งมอบ เปิดเผย เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ หรือขอรับความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สามารถทำซ้ำได้จริงตามคุณสมบัติที่กล่าวอ้าง มีข้อมูลผลการวิจัย หรือผลการวิเคราะห์ทดสอบที่น่าเชื่อถือ โดยควรมีหลักฐานยืนยัน หากมีการนำผลงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ หรือกรณีใด ๆ ควรตรวจสอบความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

๔.๗ เปิดเผย เผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยอย่างเหมาะสม โดยเผยแพร่ข้อมูลของผลงานวิจัยตามความจริงด้วยความซื่อสัตย์ ซึ่งรวมถึงการให้ข้อมูล ข้อจำกัด และผลกระทบ ทั้งด้านดีและไม่ดี อีกทั้งคำนึงถึงการขอรับความคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร หรือความลับทางการค้า เป็นต้น

๔.๘ เมื่อค้นพบข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น โรคระบาดร้ายแรงในประเทศ ผู้วิจัย ควรบรรยายให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารทราบในทันที และปรึกษาหารือร่วมกับผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสาธารณะ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความตระหนักและมีแนวทางการป้องกันหรือแก้ไขปัญหานั้นที่เหมาะสมต่อไป

๔.๙ เลือกส่งผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารและสำนักพิมพ์ที่มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ

๔.๑๐ ไม่ควรแบ่งชุดข้อมูล หรือนำข้อมูลผลการทดลองจากผลงานวิจัยของตน มาแบ่งย่อยเพื่อนำไปเขียนเป็นงานวิจัยใหม่หลาย ๆ ฉบับ แล้วส่งไปตีพิมพ์ในวารสารต่าง ๆ ให้ดูเสมือนว่ามีผลงานหลายผลงาน ซึ่งผลงานดังกล่าวสามารถรวมเป็นงานชิ้นเดียวได้ การกระทำดังกล่าวถือว่าการแบ่งขอยงานออกเป็นส่วน ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

๔.๑๑ ไม่ส่งบทความวิจัยหรือผลงานวิจัยเรื่องเดียวกัน ไปตีพิมพ์ในวารสารมากกว่าหนึ่งฉบับ โดยไม่มีเหตุผลที่สมควร

(ก) กรณียื่นบทความไปยังวารสารฉบับหนึ่งแล้ว มีความประสงค์จะเปลี่ยนไปยื่นบทความให้วารสารอื่น จะต้องมีเอกสาร เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) แจ้งไปยังสำนักพิมพ์หรือบรรณาธิการ เพื่อขอยกเลิกการส่งตีพิมพ์ตามสมควร

(ข) กรณีบทความได้รับการตีพิมพ์จากวารสารฉบับหนึ่งแล้ว และผู้วิจัยมีความประสงค์จะตีพิมพ์ในวารสารอื่นเพิ่มอีก จะต้องแจ้งขออนุญาตจากวารสารฉบับเดิมและจะต้องได้รับความยินยอมก่อน โดยจะต้องแจ้งวารสารฉบับใหม่ด้วยว่า บทความดังกล่าวได้รับการตีพิมพ์มาก่อนเมื่อใด และในวารสารฉบับใด

๔.๑๒ ผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ อาจเป็นลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์อื่น ดังนั้น กรณีที่ผู้วิจัยนำส่วนใดส่วนหนึ่งของผลงานวิจัยไปใช้ รวมทั้งรูปภาพของผู้วิจัยเองที่ได้รับการตีพิมพ์แล้ว แม้จะเป็นผลงานวิจัยที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างสรรค์เอง จะต้องมีการขออนุญาตจากเจ้าของผลงานหรือสำนักพิมพ์ก่อน และต้องมีการอ้างอิงอย่างถูกต้องเหมาะสม มิฉะนั้นจะถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์

๔.๑๓ ไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลหรือความลับของผู้รับการวิจัย เช่น ผู้เข้าร่วมวิจัย หรือ อาสาสมัครวิจัย เป็นต้น โดยที่ผู้วิจัยไม่มีหน้าที่หรือไม่มีอำนาจตามกฎหมาย หรือไม่ได้รับคำยินยอม เป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับการวิจัย

๔.๑๔ ต้องเปิดเผยแหล่งทุน แหล่งสนับสนุน และข้อมูลผลประโยชน์ทับซ้อน ที่อาจมีผลต่อกระบวนการวิจัย การเผยแพร่ผลงาน และการนำผลงานไปใช้ ต่อผู้ให้ทุนและต่อวารสารให้ชัดเจน

๔.๑๕ กรณีตรวจพบการกระทำใดที่เป็นการประพฤติผิดจริยธรรมการวิจัยซึ่งจำเป็นต้อง ได้รับการพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการวิจัยหรือการดำเนินการใด ๆ ซึ่งคณะกรรมการจริยธรรม การวิจัย หรือคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานที่คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยแต่งตั้ง เห็นว่า ข้อเท็จจริงดังกล่าวอยู่ในความรู้เห็นโดยเฉพาะของผู้วิจัยซึ่งถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิดจริยธรรมการวิจัย ให้การระการพิสูจน์ในการกระทำดังกล่าวตกอยู่กับผู้วิจัยซึ่งถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิดจริยธรรมการวิจัยนั้น

๕. ภาคผนวก

๕.๑ “การลักลอบข้อมูลการวิจัย (Plagiarism)” เช่น

(ก) การนำข้อมูลการทดลองของผู้อื่น มาเขียนในข้อเสนอโครงการ เพื่อขอรับทุน สนับสนุนการวิจัย โดยไม่ได้อ้างอิงอย่างถูกต้องและเหมาะสม

(ข) การขโมยเอาความคิดของผู้อื่นซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญา มาใช้เพื่อพูดหรือ เขียน ทำเสมือนว่าตนเองเป็นเจ้าของความคิดนั้น

(ค) การนำวลีหรือข้อความจากแหล่งที่มาเดียวกันหรือหลากหลายแหล่ง มาปะติดปะต่อ ผสมผสาน อย่างสละสลวยในประโยค ให้ดูเหมือนเป็นงานชิ้นใหม่ และไม่ได้อ้างอิงผลงานต้นฉบับ

๕.๒ “การแต่งข้อมูลการวิจัยขึ้นเอง (Fabrication)” เพื่อให้ผู้อ่าน/ผู้รับข้อมูลเกิดความเข้าใจผิด เช่น

(ก) การใส่ข้อมูลการทดลอง เช่น preliminary data วันเดือนปีที่เก็บข้อมูล ทั้งที่ไม่ได้ทำการทดลองจริง เพื่อให้ข้อมูลดูน่าสนใจ/น่าเชื่อถือ

(ข) การเติมข้อมูลที่สร้างขึ้นมาลงในชุดข้อมูลจริง

๕.๓ “การปลอมแปลงข้อมูลการวิจัย (Falsification)” เพื่อให้ผู้อ่าน/ผู้รับข้อมูลเกิดความเข้าใจผิด เช่น

(ก) การเสนอวิธีการศึกษา หรือผลการทดลองที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิด

(ข) การเปลี่ยนแปลง ปรับลด หรือสลับข้อมูล เพื่อหวังผลการวิเคราะห์ทางสถิติ ที่เชื่อถือได้ รวมไปถึงการใช้สถิติที่ไม่เหมาะสม เพื่อทำให้ผลการทดลอง ดูมีผลอย่างมีนัยสำคัญ

(ค) การแก้ไขข้อมูลและวิธีการทดลองในสมุดจดบันทึกงานวิจัย

(ง) การเลือกนำเสนอข้อมูลแต่เพียงบางส่วน (selective reporting) ทั้งข้อมูลของตนเอง และข้อมูลของผู้อื่น

(จ) การตกแต่งกราฟ แผนภูมิ แผนภาพ หรือรูปถ่าย เพื่อบิดเบือนจุดบกพร่อง ด้วยโปรแกรมแต่งภาพ เช่น โปรแกรม Photoshop

๖. เอกสารอ้างอิง/แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

๖.๑ ระเบียบสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ว่าด้วยจริยธรรมการวิจัย และการประพฤติผิดจริยธรรมการวิจัย พ.ศ. ๒๕๖๓

๖.๒ หลักสูตรเรียนรู้ออนไลน์ เรื่อง จริยธรรมการวิจัย สวทช.

๖.๓ ประกาศสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เรื่อง นโยบาย ด้านการบริหารคุณภาพและจริยธรรมการวิจัย

๖.๔ แผ่นพับการบริหารคุณภาพและจริยธรรมการวิจัย โดย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง สิงหาคม ๒๕๖๒

๖.๕ หลักสูตรเรียนรู้ออนไลน์ เรื่อง การมีชื่อในเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ (authorship)

๖.๖ คู่มือการบันทึกข้อมูลงานวิจัย สวทช.

๖.๗ แนวทางการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

๖.๘ ประกาศสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เรื่อง นโยบาย การบันทึกข้อมูลงานวิจัย

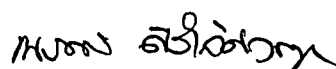
๖.๙ แนวทางการบริหารคุณภาพและจริยธรรมการวิจัย โดย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๒

๖.๑๐ จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕

๖.๑๑ คู่มือการเตรียมสื่อดิจิทัลที่มีคุณภาพ โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายณรงค์ ศรีเลิศสกุล)

ผู้อำนวยการ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ